

Etusivu

- » [Ajankohtaista](#)
- » [Tiedotteet](#)
- » [Elintarviketeollisuuden talouskatsaus | marraskuu 2021](#)

03.11.2021

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TALOUSKATSAUS | MARRASKUU 2021

Elintarviketeollisuus ei ole vielä päässyt muiden teollisuudenalojen tapaan kiinni pandemian jälkeiseen kasvuun. Lähestyvistä joulusesongista huolimatta ruokayritysten tuotanto-odotukset ovat yhä heikot. Myös vientikysyntä on ollut enintään samalla tasolla kuin viime vuonna.

Ruokien ja juomien valmistamisen kustannukset ovat kasvussa. Merkittäväntä kustannusten nousu on raaka-aineissa. Kustannukset eivät ole siirtyneet elintarvikkeiden kuluttajahintoihin, jotka ovat nousseet Suomessa maltillisemmin kuin EU-maissa keskimäärin.

Matkailu- ja ravintola-alan elpyminen sekä vähittäiskaupan myönteiset odotukset kysynnän kehittymisestä luovat toivoa elintarviketeollisuuteen.

Kuluttajilla vahva luottamus tulevaan

Kuluttajien luottamus talouteen kävi alkusyksystä lähellä kaikkien aikojen ennätystä ja oli lokakuussakin edelleen vahvalla tasolla. Luottamusta vahvistavat etenkin optimistiset odotukset Suomen talouden suotuisasta kehityksestä sekä kuluttajien arviot omasta taloudestaan.

Elintarviketeollisuudessa luottamus laahaa

Elintarvikeyritysten luottamus talouteen sitä vastoin on selvästi tavanomaista heikompaa. Tuotantonäkymät tuleville kuukausille ovat pysyneet vaisuina, ja tulevasta joulusesongista huolimatta tilauskirjat arvioidaan tavallista laihemmiksi.

Teollisuus elpyi koronapandemian jälkeen Suomessa yllättävän nopeasti ja liikevaihto nousi loppukesästä peräti ennätyslukemiin. Elintarviketeollisuuden kasvuvauhti on jäänyt selvästi hitaammaksi kuin muilla teollisuudenaloilla.

Elintarviketeollisuuden liikevaihto kasvoi elokuussa 3,1 prosenttia – koko teollisuuden kasvuvauhti oli lähes 18 prosenttia – ja vientiliikevaihto ainoastaan 1,9 prosenttia vuodentakaiseen verrattuna.

Pikkujoulusesonki lisää ravintolaruuan myyntiä

Matkailu- ja ravintolapalvelujen luottamusindikaattori on noussut korona-ajan kuopastaan ja ala ennakoi nyt huomattavasti valoisampaa myynnin kehitystä. Edessä oleva pikkujoulusesonki tietää hyvää ravintoloille sekä juomien ja ravintolaruuan myynnille.

Myös matkailu on ilahduttavasti nousussa, joskin pandemian olemassaolo ja sitä myötä uhka mahdollisesti asetettavista uusista liikkumisrajoituksista varjostaa alan näkymiä.

Vähittäiskauppa myötätuulessa

Kauppan suhdannetilanne on jatkanut paranemistaan kesän jälkeen. Myynti on lisääntynyt syksyn aikana ja myyntiodotukset ovat varovaisen myönteiset. Kotimaisten elintarvikkeiden myynti vähittäiskaupasta on vetänyt pandemian aikana erittäin hyvin. Sen sijaan elintarvikkeiden myynti vähittäiskaupan erikoismyymälöissä väheni voimakkaasti epidemian alussa, eikä myynti ole vielääkään täysin toipunut entiselleen.

Hintapaineita raaka-aineiden maailmanmarkkinoilta

Maailmanmarkkinoilla elintarvikkeiden raaka-aineiden hinnat ovat nousseet tänä vuonna voimakkaasti. YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestö FAOn hintaindeksi elintarvikkeiden raaka-aineille oli noussut syyskuussa lähes kolmanneksen (31 prosenttia) pandemiaa edeltävää tasoa korkeammalle.

Hintapaineita ovat synnyttäneet erityisesti vehnän voimakas kysyntä sekä raaka-ainehintojen yleinen nousu maailmanmarkkinoilla. Raakaöljyn hinta on toipunut koronakriisiä seuranneesta pudotuksesta.

Viljan hinta on noussut nopeasti sekä meillä että maailmanmarkkinoilla. Suomessa syksyn viljasato jäi tänä vuonna keskimäärin heikoksi huonojen sääolosuhteiden vuoksi. Heikko sato on supistanut varastoja ja viljan vientiä. Erityisesti ohrasato jää tavanomaista pienemmäksi, kun taas vehnäsato on kohtuullinen.

Maailmalla vehnän tuotanto on jatkanut kasvamistaan ja kokonaissato on jälleen suurempi kuin koskaan aiemmin. Samalla kuitenkin vehnän kulutus on kasvanut tuotantoa suuremmaksi muun muassa Kiinan-kysynnän lisääntymisen ja

väestönkasvun myötä.

Vehnän hinta maailmanmarkkinoilla on noussut jyrkästi vuodentakaisesta, mutta hinnan nousu taittui kesän aikana. Pellervon Taloustutkimus PTT ennustaa vehnän hinnan laskevan ensi vuonna.

Lihan ja maidon tuottajahintojen muutokset ovat olleet selvästi vaimeampia kuin viljojen.

Myös monet maatalouden tuotantopanokset ovat kallistuneet. Raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen nousu on heijastunut erityisesti lannoitteiden hintoihin.

Maailmanpankin raaka-aineiden hintaindeksin mukaan lannoitteiden maailmanmarkkinahinnat nousivat tämän vuoden heinä-syyskuussa 74 prosenttia vuodentakaisesta. Samalla raakaöljyn hinta on noussut yli pandemiaa edeltäneen tason.

Myös rakennuskustannukset (+8,7 prosenttia elokuussa) sekä kuljetus- ja varastointipalvelujen hinnat (+5,2 prosenttia huhti-kesäkuussa 2021) ovat nousseet nopeasti. Lisäksi rehuviljojen heikko sato luo hintapaineita kotieläintuotantoon.

Hintaepävarmuutta runsaasti

Sekä Suomen että maailmantalouden tulevaan kehitykseen liittyy edelleen paljon epävarmuutta pandemian ja sen jälkihoidon vuoksi. On vaikea ennustaa, miten pitkäaikaisia hintapaineet ovat ja miten hinnat kehittyvät lähivuosina. Markkinoilla odotetaan yleisesti, että inflaatiota kiihdyttävät tekijät ovat suurelta osin ohimeneviä ja talouden pullonkaulat hellittävät vuonna 2022.

Toisaalta kuluvan vuoden aikana hintaennusteita on jouduttu korjaamaan toistuvasti ylöspäin, kun talouden tuotantorakenteet ovat sopeutuneet hitaasti muuttuneeseen kysyntään ja monista raaka-aineista on tullut pulaa.

Elintarvikkeiden kuluttajahinnat nousseet maltillisesti

Elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hinnat ovat nousseet Suomessa 0,6 prosenttia vuodessa (syyskuusta 2020 syyskuuhun 2021). Kuluttajahinnat nousivat syyskuussa yleisesti 2,5 prosenttia vuodentakaisesta. Samalla aikajaksolla elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien hinnat kallistuivat euroalueella 1,9 prosenttia. Euroalueen yleinen inflaatio oli 3,4 prosenttia.

Elintarviketeollisuuden tuottajahinnat nousivat Suomessa syyskuussa 0,3 prosenttia vuodentakaisesta ja juomien tuottajahinnat 2,7 prosenttia. Erityisesti raaka-aineiden ja energian hinnannoususta tulevia kustannuspaineita ei ole elintarvikkeiden valmistuksessa kyetty siirtämään myyntihintoihin.

Elintarviketeollisuus ei myöskään ole pysynyt tuottajahinnoissa yleisesti tehdasteollisuuden tasolla, sillä koko tehdasteollisuuden tuottajahinnat nousivat peräti 16,1 prosenttia edellisen vuoden elokuusta. Ankarasta kilpailusta johtuva vähäinen hinnoitteluvoima alentaa alan ennestään heikkoa kannattavuutta.

Jalostusarvo kertyy usealta toimialalta

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan elintarviketeollisuuden liikevaihto säilyi vuonna 2020 juuri ja juuri ennallaan (laskua 0,1 prosenttia) vuoteen 2019 verrattuna. Pandemia lisäsi elintarvikkeiden myyntiä ruokakaupoissa, mutta alan kasvua söi tärkeän foodservice-sektorin sulkeutuminen lähes kokonaan.

Myönteistä on, että vuonna 2020 jalostusarvo kasvoi elintarviketeollisuudessa noin 70 miljoonalla eurolla. Jalostusarvo kertyy usealta elintarviketeollisuuden toimialalta: eri alat lihateollisuudesta juomiin ja muiden elintarvikkeiden valmistuksesta meijeriteollisuuteen osallistuvat kaikki tasaväkisesti jalostusarvon muodostamiseen ja sen kasvattamiseen. Suurimman plussan jalostusarvoon tuottivat lihateollisuus sekä muiden elintarvikkeiden valmistus, johon luetaan muun muassa makeiset, valmisruuat, kahvi- ja teevalmisteet, mausteet ja kastikkeet.

Elintarviketeollisuuden kannattavuus laskussa

Elintarviketeollisuuden suhteellinen kannattavuus ja kyky tuottaa voittoa laski vuoden 2020 aikana. Sekä sijoitetun pääoman että oman pääoman tuottoasteet ovat tyypillisesti tyydyttävällä tasolla. Vuonna 2020 nämä tunnusluvut alenivat alhaisemmalle tasolle.

Suhteellinen velkaantuneisuus elintarviketeollisuudessa on kasvanut hieman. Ruoka- ja juomayrityksillä on velkaa kesimäärin puolet liikevaihtonsa arvosta. Veloista selviytyminen edellyttää hyvää käyttökateä, joka on alalla yleisesti vaatimatonta. Vuonna 2020 elintarviketeollisuuden keskimääräinen käyttökate oli 8,8 prosenttia.

Aineiden ja tarvikkeiden hankinta kallistunut

Elintarviketeollisuuden kustannukset koostuvat aineiden ja tarvikkeiden hankintakuluista, muiden materiaalien hankintakuluista, palkka- ja henkilöstösivukuluista, energian hankintakuluista sekä kuljetus- ja varastointipalvelujen hankintakuluista.

Alkutuotannon kustannuskriisi nostaa erityisesti aineiden ja tarvikkeiden hankintakustannuksia, ja energian hinnan nousu paitsi energian hankinnan myös kuljetuksen ja varastoinnin kustannuksia.

Vuonna 2020 suurimmat kustannusnousut vuoteen 2019 verrattuna koettiin palkka- ja henkilösivukuluissa (+1,4 prosenttia) sekä kuljetus- ja varastointipalvelujen hankintakuluissa (+3,4 prosenttia).

Vienti viimevuotisessa tahdissa, tilauksiin ennakoitaan vähenemistä

Suomalaisten elintarvikkeiden vienti on vetänyt tämän vuoden tammi-elokuussa samaan tahtiin kuin tammi-heinäkuussa 2020. Viennin arvo oli kummallakin aikajaksolla 1,2 miljardia euroa. Elinkeinoelämän tuoreessa suhdannekyselyssä yritykset ennakoivat vientitilauksirjojen ohenemista vuoden loppua kohti.

Vaikka elintarvikevienti on selvinnyt melko pienin vaurioin koronapandemian aikana, haasteena ovat olleet eri puolilla maailmaa pandemian vuoksi asetetut rajoitteet ravintola- ja matkailualalla. Vasta nyt syksyllä rokotusten edettyä ja rajoitusten väljennyttyä yritykset ovat päässeet taas kunnolla neuvottelemaan vientikaupoista ja osallistumaan esimerkiksi messuille.

Maailmankaupassa on tällä hetkellä pulaa konteista ja rahtihinnat ovat kallistuneet huomasti. Näiden tekijöiden vaikutus vientiin jää nähtäväksi.

Kiina on ollut viime vuosina vahva ostaja suomalaisille elintarvikkeille ja yrityksillämme on ollut sinne sopivia tuotteita. Voi olla, että Kiinan rinnalle tarvitaan nyt uusia vientikohteita, koska Kiina on lisännyt omaa tuotantoaan tärkeissä tuoteryhmissä. On normaalia, että kysyntä- ja tarjontatilanteet vaihtelevat kansainvälisessä kaupassa tuotanto-, kysyntä- ja kauppapolitiikan muutosten mukana.

Lue lisää:

- [Talouskatsauksen diat \(pdf\)](#)
- [Tiedote: Epävarmat kasvunäkymät ja valtion toimet lisäävät investointiriskejä](#)

Jaa 0

Twiittaa

[in](#)

LISÄTIETOJA

Johtaja

Heli Tammivuoriheli.tammivuori@etl.fi

040 557 5667

[@tammiheli](#)[» Takaisin](#)

LISÄÄ AIHEESTA

[» Artikkelit](#)[» Blogi](#)[» Lausunnot](#)[» Tiedotteet](#)[» Tapahtumat](#)